Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 12 апрель 1968 йил, жума ◆ № 86 (13.948). Баҳоси 2 тийин.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

Пленум «Халқаро аҳволнинг актуал проблемалари ҳақида ва КПСС-нинг жаҳон коммунистик ҳаракати жипслиги учун кураши тўғрисида»ги масала юзасидан қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми Марказий Комитет Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат ва жаҳон коммунистик ҳаракати соҳасидаги сиёсий йўли ва амалий фаолиятини бутунича ва тўла маъқуллади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1968 йил 10 апрелда ўз ишини давом эттирди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрtоқ Л. И. Брежневнинг «Халқаро аҳволнинг актуал проблемалари ҳақида ва КПССнинг жаҳон коммунистик ҳаракати жипслиги учун кураши тўғрисида»ги доклади юзасидан музокараларда Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Волгоград область комитетининг биринчи секретари Л. С. Куличенко, Красноярск ўлкасидаги Норильск кон-металлургия комбинатининг старший эритувчиси А. С. Шереметов, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Бошқирдистон область комитетининг биринчи секретари З. Н. Нуриев, КПСС Горький область комитетининг биринчи секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг директори П. Н. Федосеев, КПСС Воронеж область комитетининг биринчи секретари Н. М. Мирошниченко, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Г. М. Марков, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, СССР Мудофаа министри А. А. Гречко, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов, СССР маданият министри Е. А. Фурцева, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. И. Бодюл, «Правда» газетасининг бош редактори М. В. Зимянин ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитети Пленуми муҳокама қилинган масала юзасидан бир овоздан қарор қабул қилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев якунловчи нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети Пленуми ўртоқ К. Ф. Катушевни КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлади.

КПСС Марказий Комитети Пленуми Н. В. Банников, Е. Ф. Логинов, С. Л. Соколов, А. С. Шереметов, Н. А. Шчелоков ўртоқларни КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатликдан КПСС Марказий Комитети аъзолигига ўтказди.

КПСС Марказий Комитети Пленуми шу билан ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ 1968 ЙИЛ 10 АПРЕЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ҚАРОРИ

ХАЛҚАРО АҲВОЛНИНГ АКТУАЛ ПРОБЛЕМАЛАРИ ВА КПССНИНГ ЖАҲОН КОММУНИСТИК ҲАРАКАТИ ЖИПСЛИГИ УЧУН КУРАШИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Пленуми КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Халқаро аҳволнинг актуал проблемалари ва КПССнинг жаҳон коммунистик ҳаракати жипслиги учун кураши тўғрисида»ги докладини тинглаб ва муҳокама этиб, **қарор қилади:**

Марказий Комитет Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат ва жаҳон коммунистик ҳаракати соҳасидаги сиёсий йўли ва амалий фаолияти бутунича ва тўла-тўкис маъқуллансин.

Пленум шуни қайд қиладики, КПСС XXIII съездида ишлаб чиқилган ҳамда Марказий Комитетнинг 1966 йил декабрь ва 1967 йил июнь Пленумлари қарорларида янада ривожлантирилган йўл изчиллик билан амалга оширилганлиги туфайли мамлакатимизнинг ташқи сиёсий мавқеи тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланди: Совет давлатининг ўсиб бораётган қудрати ва обрўйи тинчлик ва социализм манфаатларига, империализмнинг агрессив сиёсатига қарши курашга тобора актив хизмат қилмоқда; қардош партиялар билан яқиндан ҳамкор бўлиб, халқаро коммунистик ҳаракат жипслиги учун олиб борилган курашда муҳим натижага эришилди.

Пленум Будапештдаги Маслаҳат учрашуви якунларини батамом маъқуллайди, бу учрашув коммунистик ҳаракатни ривожлантиришда муҳим воқеа бўлди, пролетар интернационализми принципларини мужассамлаштирди. КПСС Марказий Комитети Пленуми коммунистик ва ишчи партияларнинг 1968 йил ноябрь — декабрга мўлжалланган Кенгашини тайёрлаш ва ўтказиш жаҳон коммунистик ҳаракати жипслиги учун курашнинг энг яқин даврдаги асосий бўғини бўлади, деб ҳисоблайди. Пленум Будапешт учрашуви Ахборотида ёзиб қўйилган келишилган позициялар асосида қардош партиялар билан яқин алоқада бўлиб, янги халқаро Кенгашнинг муваффақияти учун бутун куч-ғайратни сарфлашни Сиёсий бюрога топширади.

Пленум СССР делегациясининг Сиёсий Маслаҳат Комитети София Кенгашидаги фаолиятини юксак баҳолайди ва маъқуллайди ҳамда шу кенгашда қабул қилинган қарорларни табриклайди. «Американинг Вьетнамдаги агрессияси кенгайтирилганлиги натижасида тинчлик учун вужудга келган хавф тўғрисида Декларация» — Америка агрессорларига қилинган янги жиддий огоҳлантиришдир. Бу Декларация социалистик мамлакатларнинг курашаётган Вьетнам билан интернационал бирдамлигини яна бир марта намойиш қилди. Империалистларнинг қардош социалистик мамлакатга қилган ҳужумини қайтариш ва Вьетнамда тезроқ тинчлик ўрнатиш манфаатларини кўзлаб, бундан буён ҳам Вьетнам Демократик Республикасига, Вьетнам халқига ҳар томонлама ёрдам бериладеради.

Марказий Комитет Пленуми ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги Шартнома хусусида Европадаги олти социалистик мамлакат қардош партиялари биргаликда ишлаб чиққан позицияни якдиллик билан маъқуллайди. Бу шартноманинг тезроқ тузилиши дунёдаги ҳамма халқларнинг ва барча социалистик давлатларнинг хавфсизлиги манфаатларига хизмат қилади.

Пленум Сиёсий бюронинг қардош социалистик мамлакатлар билан алоқаларни янада ривожлантириш соҳасидаги актив ва ҳар томонлама фаолиятини тўла маъқуллайди. Пленум олти социалистик мамлакат партия ва ҳукуматлари раҳбар арбобларининг Дрезденда бўлиб ўтган учрашуви аҳамиятини алоҳида таъкидлайди. Пленум социалистик ҳамдўстликни сиёсий, иқтисодий ва мудофаа жиҳатидан муттасил мустаҳкамлаб бориш учун бизнинг партиямиз зарур бўлган ишларнинг ҳаммасини қилишга тайёр эканлигини яна бир марта билдиради.

АҚШ империализми қўллаб-қувватлаётган Исроил ҳукмрон доираларининг агрессив ҳаракатлари натижасида Яқин Шарқда жиддий аҳвол ҳали ҳам сақланиб қолаётганлигини таъкидлаб, Пленум Сиёсий бюро билан Совет ҳукуматининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатишга, босиб олинган араб территорияларини озод қилишга, араб мамлакатларидаги тараққийпарвар кучларни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашга қаратилган тадбирларини батамом маъқуллайди.

Марказий Комитет Пленуми Ғарбий Германиядаги реваншизм ва милитаризмни фош қилишга қаратилган сиёсатнинг тўғрилигини тасдиқлайди ҳамда социалистик мамлакатларни, бошқа тинчликсевар давлатларни ва империализмга қарши ҳамма кучларни Ғарбий Германия империализмига қарши курашмоқ учун жипслаштириш соҳасида КПСС ва қардош партиялар биргаликда қилаётган ишларнинг муҳимлигини таъкидлайди.

Пленум шуни қайд қиладики, тарихий тараққиётнинг ҳозирги босқичи капитализм билан социализм ўртасидаги идеология курашининг кескин кучайганлиги билан характерланади. Коммунизмга қарши пропаганданинг бутун жуда катта аппарати ҳозир социалистик мамлакатлар, халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини бўшаштиришга, ҳозирги замоннинг илғор кучларини пароканда қилишга, социалистик жамиятга ичкаридан путур етказишга уринишга қаратилган. Жиддий ларзаларга дуч келаётган ҳамда ички ва ташқи сиёсатда катта муваффақиятсизликларга учраётган империализм ва аввало, АҚШ империализми ҳарбий сиёсий соҳадаги авантюралар билан бир қаторда социалистик мамлакатларга, коммунистик ва бутун демократик ҳаракатга қарши қўпорувчиликдан иборат сиёсий ва идеология кураши олиб боришга тобора кўп куч сарфламоқда.

Шундай шароитда душман идеологиясига қарши муросасиз кураш олиб бориш, империализм кирдикорларини кескин фош қилиб ташлаш, КПСС аъзоларини ва барча меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, партиянинг бутун идеология ишларини кучайтириш алоҳида аҳамият касб қилмоқдаки, бу — барча партия ташкилотларининг энг муҳим бурчларидан биридир. Уларнинг бурчи буржуа идеологиясига қарши ҳужумкор кураш олиб боришдан, адабиёт, санъатнинг айрим асарларида ва бошқа асарларда совет жамиятининг социалистик идеологиясига ёт қарашларни ўтказиш учун қилинаётган уринишларга активлик билан қарши чиқишдан иборатдир. Партия ташкилотлари ғоявий тарбиянинг барча мавжуд воситаларини ҳар бир коммунистда ва ҳар бир совет кишисида коммунистик эътиқодни, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми туйғуларини мустаҳкамлашга, ғоявий матонатни ва буржуа таъсирининг ҳар қандай шаклларига қаршилик кўрсата олиш маҳоратини мустаҳкамлашга қаратишлари керак.

К. Маркс туғилган куннинг 150 йиллиги муносабати билан ўтказиладиган тадбирлар ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кўриш идеология ишини юксалтиришнинг, марксизм-ленинизм улуғ ғояларини кенг кўламда пропаганда қилишнинг қудратли воситаси бўлиб хизмат қилиши лозим.

Партия ташкилотларининг идеология фаолияти барча меҳнаткашларнинг меҳнат ва жамоат активлигини ошириш вазифалари билан, ҳар бир совет кишисининг ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришга, беш йилликни муваффақиятли тамомлашга амалий ҳисса қўшиши билан тағин ҳам мустаҳкам боғлаб олиб борилиши зарур.

Ватаннинг сиёсий, иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш, ўзининг ленинчи партияси раҳбарлигида коммунизм ғалабаси йўлини очаётган жамиятимизни ҳар томонлама ривожлантириш партия билан бутун совет халқининг энг муҳим вазифасидир.

Марказий Комитет Пленуми, ҳозирги халқаро вазият социализм, демократия ва миллий озодликнинг барча кучлари бир ёқадан бош чиқариб, актив ҳаракат қилишини қатъий талаб этмоқда, деб ҳисоблайди. КПСС бундан буён ҳам империализмга кескин зарба бериш ва жаҳон урушининг олдини олиш сиёсатини, социализм мамлакатлари ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш, коммунистик ҳаракат, барча антиимпериалистик кучларни жипслаштириш сиёсатини ўтказа беради.

Константин Федорович КАТУШЕВ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СЕКРЕТАРИ

1927 йилда туғилган, миллати рус. 1952 йилдан КПСС аъзоси. Олий маълумотли — Горький политехника институтини тамомлаган.

1951—1957 йилларда Горький автомобиль заводида конструктор, старший конструктор, етакчи конструктор, бўлим бош конструкторининг ўринбосари бўлиб ишлаган.

1957 йилдан бери Горький шаҳрида партия ишида ишлаб келади. КПСС Автозавод райкомининг иккинчи секретари Горький автомобиль заводи партия комитетининг секретари бўлган. 1963—1965 йилларда КПСС Горький шаҳар комитетининг биринчи секретари бўлган. 1965 йилдан бери КПСС Горький область комитетининг биринчи секретари.

СССР Олий Советининг депутати. Иттифоқ Советининг қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати доимий комиссиясининг раиси. Ленин ордени билан мукофотланган.

БУГУН — КОСМОНАВТИКА КУНИ

мамлакатимиз фазокорларига шон-шарафлар бўлсин!

ТАСС АХБОРОТИ

ОЙНИНГ ЯНГИ СОВЕТ СУНЪИЙ ЙЎЛДОШИ «ЛУНА-14» СТАНЦИЯСИ

ОЙНИ ТАДҚИҚ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТТИРИЛМОҚДА

1968 йил 10 апрелда «Луна-14» автоматик станцияси тормоз бериш маневри ўтказилганидан кейин селеноцентрик орбитага кўчирилди ва Ойнинг навбатдаги совет сунъий йўлдоши бўлиб қолди.

«Луна-14» янги сунъий йўлдоши Ойни ва космик фазони илмий тадқиқ этишни давом эттирмоқда, бу тадқиқотларни «Луна» сериясидаги совет автомат станциялари — йўлдошлари бошлаб берган эди.

(«Луна-14» станциясининг учиши тўғрисидаги ахборот газетамизнинг кейинги сонида батафсил босилади).

ФАРҒОНА нефтни қайта ишлаш заводи коллективи биринчи квартал топшириғини муваффақиятли бажарди. Планга қўшимча бир неча минг тонна нефть маҳсулотлари ишлаб чиқарилди, маҳсулот таннархи арзонлашди. Суратда: Ғани Қўчқоров раҳбарлик қилаётган илғор бригада оператори Александра Аксёнова (чапдан ўнгга), оператор ёрдамчиси Валерий Кузьмин ва старший оператор Ғани Қўчқоров ўртоқлар.

Г. БОЙКО фотоси. (ЎзТАГ).

ЛОЙИҲА

НИКОҲ ВА ОИЛА ТЎҒРИСИДА ССР ИТТИФОҚИ ВА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ҚОНУНЛАРИНИНГ АСОСЛАРИ

Гражданларнинг ижтимоий ва шахсий манфаатларини ўзида уйғунлаштирган совет оиласи тўғрисида ғамхўрлик қилиш — Совет давлатининг энг муҳим вазифаларидан бири.

Совет Иттифоқида оиланинг мустаҳкамланиши ва равнақи учун энг қулай шарт-шароит яратиб берилган. Гражданларнинг моддий фаровонлиги тўхтовсиз ўсиб бормоқда, оила турмушининг уй-жой, маиший ва маданий шароитлари яхшиланмоқда. Социалистик жамият оналикни муҳофаза қилишга ва рағбатлантиришга, болаларнинг бахтли бўлишини таъминлашга катта эътибор бермоқда.

Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, унинг жисмоний ва маънавий кучларини ривожлантириш — оиланинг энг муҳим вазифаси. Давлат ва жамият болаларни тарбиялашда оилага ҳар томонлама ёрдамлашмоқда, болалар боғчалари, яслилар, мактаб-интернатлар ва бошқа болалар муассасалари кўпайтирилмоқда ва кенгайтирилмоқда.

Совет аёллари бахтли оналикни ишлаб чиқаришда ва ижтимоий сиёсий ҳаётда тағин ҳам активроқ ва ижодий қатнашиш билан қўшиб олиб боришлари учун уларга зарур социал маиший шароитлар яратиб берилмоқда.

Никоҳ ва оила тўғрисидаги совет қонунлари оилавий муносабатларни моддий манфаатларни кўзлашдан тамомила тозалашга, аёлларнинг турмушдаги тенгсиз аҳволидан қолган сарқитларни йўқотишга ҳамда одамларнинг энг чуқур шахсий ҳис-туйғуларини тўла равишда қондирадиган коммунистик оила вужудга келтиришга актив кўмаклашмоғи лозим.

I. Бўлим

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Никоҳ ва оила тўғрисидаги совет қонунларининг вазифалари

Никоҳ ва оила тўғрисидаги совет қонунларининг вазифалари қуйидагилардан иборат:

коммунистик ахлоқ принципларига асосланган совет оиласини янада мустаҳкамлаш;

аёл билан эркакнинг бир-бири билан ихтиёрий никоҳланиб тузган иттифоқига, моддий манфаатларни кўзлашдан холи бўлган ўзаро муҳаббат ҳисларига, оила аъзоларининг ҳаммаси бир-бири билан дўст бўлиб, бир-бирини ҳурматлашига асосланган оилавий муносабатлар қуриш;

оилада болалар тарбиясини ижтимоий тарбия билан узвий равишда қўшиб олиб борган ҳолда Ватанга содиқлик, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш ва болаларни коммунистик жамият қуришда актив қатнашишга тайёрлаш;

она ва болаларнинг манфаатларини бутун чоралар билан муҳофаза қилиш ҳамда ҳар бир боланинг бахтиёр ёшлигини таъминлаш;

оилавий муносабатларда ўтмишнинг зарарли сарқитларини ва урф-одатларини тамомила йўқотиш;

оила олдида масъулият ҳиссини тарбиялаш.

2-модда. Никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунлар билан белгиланадиган муносабатлар.

Никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунлар никоҳланиш тартибини ва шартларини белгилаб беради, оилада эр-хотин ўртасида, ота-оналар билан болалар ўртасида, оиланинг бошқа аъзолари ўртасида келиб чиқадиган шахсий ва мулкий муносабатларни, бола асраб олиш, васийлик ва мутасаддилик (попечителлик) туфайли келиб чиқадиган муносабатларни, никоҳдан ажралиш тартиби ва шартларини, гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш тартибини йўлга солиб туради.

3-модда. Оила муносабатларида хотин билан эрнинг тенг ҳуқуқлилиги.

Оилавий муносабатларда хотин билан эр баб-баравар шахсий ва мулкий ҳуқуқларга эга.

Оиладаги ҳуқуқий тенглик мамлакатнинг давлат, ижтимоий-сиёсий, хўжалик ва маданий ҳаётининг ҳамма соҳаларида аёллар билан эркакларнинг СССР Конституциясида мустаҳкамланган тенг ҳуқуқларига асосланади.

4-модда. Миллати, ирқи ва динга муносабатидан қатъи назар, оилавий муносабатларда гражданларнинг тенг ҳуқуқлилиги.

Миллати, ирқи ва динга муносабатидан қатъи назар, оилавий муносабатларда ҳамма гражданлар тенг ҳуқуқларга эгадирлар.

Никоҳланишда ва оилавий муносабатларда миллий, ирқий мансубликка ёки динга муносабатига қараб ҳуқуқларни бевосита ёки бавосита заррача бўлса ҳам чеклашга, бевосита ёхуд бавосита афзалликлар беришга йўл қўйилмайди.

5-модда. Оналикни муҳофаза қилиш ва рағбатлантириш.

СССРда оналикни бутун халқ иззат-ҳурматлайди, давлат муҳофаза қилади ва рағбатлантиради.

Она ва бола манфаатларини муҳофаза қилиниши туғруқхоналарни, болалар яслилари ва боғчаларни, мактаб-интернатлар ва бошқа болалар муассасаларини кўпайтириш ва кенгайтириш, аёлларга маоши сақланган ҳолда ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари бериш, ҳомиладор хотинларга ва оналарга имтиёзлар белгилаш ишлаб чиқаришда уларнинг меҳнатини муҳофаза қилиш, ёлғиз ва кўп болали оналарга давлат нафақалари тўлаб туриш, шунингдек давлат ва жамоат томонидан оилага бошқа хил ёрдамлар бериш йўли билан таъминланади.

6-модда. Никоҳ ва оила муносабатларининг давлат томонидан ҳуқуқий тартибга солиниши.

СССРда никоҳ ва оила муносабатлари фақат давлат томонидан ҳуқуқий тартибга солинади. Фақат гражданлик никоҳигина тан олинади. Бошқа диний урф-одатлар сингари диний урф-одатлар билан тузилган никоҳ ҳам ҳуқуқий аҳамиятга эга эмас.

Бу қоида гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи совет органлари тузилмасдан ёки қайта тикланмасдан олдин ўтказилган диний урф-одатларга ҳамда уларни гувоҳлантириб берилган туғилиш, никоҳланиш, никоҳдан ажралиш ва ўлиш тўғрисидаги ҳужжатларга тааллуқли эмас.

7-модда. Никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқининг ва иттифоқдош республикаларнинг қонунлари

Никоҳ ва оила тўғрисида қонунлар ушбу Асослардан ҳамда шу Асосларга мувофиқ ССР Иттифоқи томонидан қабул қилинадиган бошқа қонун актлари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг никоҳ ва оила тўғрисидаги кодекслари ва бошқа қонун актларидан иборат.

Иттифоқдош республикаларнинг қонунлари ушбу Асосларга биноан ўз ихтиёрига берилган масалаларни ҳамда никоҳ ва оила муносабатларининг Асосларда бевосита кўзда тутилмаган масалаларини ҳал қилади.

8-модда. Иттифоқдош республикаларнинг никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунларини қўлланиш.

Никоҳ тузиш, эр-хотин ўртасидаги ва ота-оналар билан болалар ўртасидаги муносабатлар, бола асраб олиш, оталикни белгилаш алимент ундириш, васийлик ва мутасаддилик, никоҳдан ажралиш, гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш ҳақида тегишли актни бажарувчи ёки рўйхатга олувчи ёхуд бу ҳақдаги низони ҳал қилувчи орган қайси иттифоқдош республикага мансуб бўлса, шу республика қонунлари билан тартибга солинади.

Никоҳнинг, боланикка олишнинг, васийлик ва мутасаддилик белгиланганлигининг ҳамда гражданлик ҳолати актларининг ҳақиқийлиги никоҳланган, бола асраб олинган, васийлик ёки мутасаддилик белгиланган ёки акт қайд қилинган территориядаги иттифоқдош республика қонунлари билан белгиланади.

II. Бўлим

НИКОҲ

9- модда. Никоҳ тузиш

Никоҳ гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органларида тузилади.

Никоҳ давлат ва жамоат манфаатларини кўзлаб, шунингдек эр билан хотиннинг ва болаларнинг шахсий ва мулкий ҳуқуқларини ҳамда манфаатларини мухофаза этиш мақсадида қайд қилинади.

Гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органларида тузилган никоҳгина эр билан хотиннинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини келтириб чиқаради.

Никоҳ тантанали вазиятда тузилади

Никоҳ уни тузишни истаганларнинг гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органига ариза берганларидан кейин бир ой муддат ўтгач тузилади. Айрим ҳолларда учун иттифоқдош республикаларнинг қонунларида шу муддатни қисқартириш кўзда тутилиши мумкин.

10- модда. Никоҳ тузиш шартлари

Никоҳ тузиш учун никоҳланаётган кишиларнинг ўзаро розиликлари ва улар никоҳ ёшига етган бўлишлари шарт.

Никоҳ ёши 18 ёш қилиб белгиланади. Иттифоқдош республикаларнинг қонунларида никоҳ ёшини икки йилдан ошиқ бўлмаган муддатга камайтириш кўзда тутилиши мумкин.

Лоақал биттаси бошқа никоҳда бўлган кишилар ўртасида, юқори ва пастки чизиқ бўйича қариндошларнинг, туғишган ва ўгай акаукалар билан опа-сингилларнинг, шунингдек бола асраб олганлар билан асраб олинган болалар ўртасида;

лоақал биронтаси руҳий касаллиги ёки ақли заифлиги сабабли суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилганлар ўртасида никоҳ тузишга йўл қўйилмайди.

11-модда. Эр-хотинларнинг шахсий ҳуқуқлари

Никоҳ тузиш вақтида эр-хотинлар ўз хоҳишлари билан эр ёки хотиннинг фамилиясини умумий фамилия қилиб оладилар, ёки уларнинг ҳар бири никоҳгача бўлган ўз фамилиясини сақлаб қолади ёхуд ўз фамилиясининг ёнига иккинчисининг фамилиясини қўшиб олиши мумкин.

Болаларни тарбиялаш ва оилавий турмушнинг бошқа масалаларини эр-хотинлар биргаликда ҳал қиладилар

Эр-хотиннинг ҳар бири машғулот, касб ва турар жойини танлаб олишда эркиндир.

12-модда. Эр-хотиннинг мулки

Никоҳ давомида эр-хотиннинг топган мулки — уларнинг биргаликдаги умумий мулкидир. Эр-хотин шу мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф қилишда тенг ҳуқуққа эга.

Эр-хотиндан бири уй-рўзғор ишларини юритиш, болаларни парвариш қилиш билан шуғулланиб келгани ёки бошқа узрли сабабларга кўра мустақил иш ҳақига эга бўлмаган тақдирда ҳам, эр-хотин шу мулкка нисбатан баб-баравар ҳуқуққа эгадир.

Эр-хотиннинг биргаликдаги умумий мулки тақсимланган ҳолда, уларнинг ҳиссаси тенгдир. Айрим ҳолларда суд болаларнинг манфаатларини ёки эр-хотиндан бирининг эътиборга сазовор манфаатларини ҳисобга олиб, эр-хотинга тегишли ҳиссанинг баб-баравар бўлишидан чекиниши мумкин.

Эр-хотиннинг никоҳгача ўзларига тегишли бўлган мулклари, шунингдек никоҳ давомида ҳадя ёки мерос тариқасида олган мулклари ҳар бирининг ўз мулкидир.

Ушбу модданинг қоидалари колхоз хонадонининг аъзолари бўлган эр-хотинчинг шахсий мулкигагина татбиқ қилинади.

Эр-хотиннинг колхоз хонадонининг мулкига эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф қилиш ҳуқуқлари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

13-модда. Эр-хотиннинг бир-бирига таъминот бериш мажбуриятлари

Эр-хотин — бир-бирига моддий ёрдам бериб туришга мажбур. Бундай ёрдам беришдан бош тортилган тақдирда, моддий ёрдамга муҳтож бўлган меҳнатга қобилиятсиз эр ёки хотин, нафақа беришга қодир хотини ёки эридан шунингдек хотин ҳомиладорлик даврида ва бола туғилганидан кейин бир йил мобайнида нафақа беришга қодир эридан суд орқали нафақа (алимент) ундириб олиш ҳуқуқига эга. Никоҳдан ажралгандан кейин ҳам бу ҳуқуқ сақланиб қолади.

Никоҳдан ажралганидан кейин бир йил давомида меҳнатга қобилиятсиз бўлиб қолган эр ёки хотин ҳам нафақа олиш ҳуқуқига эга. Эр билан хотиннинг никоҳли муносабатлари узоқ вақт давом қилган бўлса ва никоҳдан ажралган кундан бошлаб беш йил мобайнида эр ёки хотин пенсия ёшига етган бўлса ҳам суд никоҳдан ажралган эрдан хотин фойдасига ёки хотиндан эр фойдасига алимент ундириб беришга ҳақли.

Айрим ҳолларда эр хотинга ёки хотин эрга нафақа бериб туришдан озод қилиниши ёхуд унинг нафақа тўлаш мажбурияти муддат билан чеклаб қўйилиши мумкин. Эр хотинга ёки хотин эрга нафақа тўлашдан суднинг озод қилиши ёки шу мажбурият муддатини чеклаб қўйиш шартлари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

14-модда. Никоҳнинг бекор қилиниши

Никоҳ эр-хотиндан бирининг ўлиши ёки суд тартибида ўлган деб эълон қилиниши билан бекор бўлади.

Эр-хотиннинг ҳаётлигида никоҳ улардан бири ёки иккови нинг аризасига мувофиқ ажралиш йўли билан бекор қилиниши мумкин.

Никоҳдан ажралиш тўғрисидаги ишларни район (шаҳар) халқ суди гражданлик суд юритиш умумий қоидаларига мувофиқ ҳал қилиб беради. Суд эр-хотинни бир-бири билан яраштириш чораларини кўради.

Агар суд эр билан хотиннинг бундан буён биргаликда яшашига ва оилани сақлаб қолишга имконият йўқ, деб топса, никоҳ бекор қилинади.

Хотиннинг ҳомиладорлик вақтида ва бола туғилганидан кейин бир йил мобайнида эр никоҳни бекор қилиш тўғрисида хотиннинг розилигисиз иш қўзғатишга ҳақли эмас.

15-модда. Ҳақиқий бўлмаган никоҳ

Ушбу Асосларнинг 10-моддасида белгиланган шартлар бузилган бўлса, шунингдек оила қуриш мақсадини кўзламай тузилган никоҳ (қалбаки никоҳ) қайд қилинган бўлса, бундай ҳолларда никоҳ ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин. Никоҳнинг ҳақиқий эмаслиги суд тартибида белгиланади.

Никоҳнинг ҳақиқий эмас деб топилганлиги шу никоҳда туғилган болаларнинг ҳуқуқларига таъсир қилмайди. Никоҳни ҳақиқий эмас деб топишнинг бошқа оқибатлари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

III. Бўлим

ОИЛА

16-модда. Ота-оналар ҳамда болалар ҳуқуқ ва мажбуриятларининг келиб чиқиш асослари

Ота-оналар ва болаларнинг бирбирларига нисбатан ҳуқуқлари ва мажбуриятлари болаларнинг қонунда белгиланган тартибда гувоҳлантирилган насабига асосланади.

Никоҳдаги ота-оналардан туғилган боланинг насаби ота-оналарнинг никоҳ ҳақидаги ҳужжати билан гувоҳлантирилади. Никоҳда бўлмаган ота-оналардан туғилган боланинг насаби ота-онанинг гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органларига биргаликда ариза беришлари йўли билан белгиланади.

Никоҳда бўлмаган эр-хотиндан бола туғилган тақдирда ота-онанинг биргаликда берган аризаси бўлмаса, оталикнинг суд томонидан белгилаб берилиши мумкин.

Оталикни белгилаётганда суд боланинг онаси жавобгар билан бола туғилишига қадар бирга яшаганлиги ва умумий рўзғор юритганлиги ёки болани биргаликда тарбиялаганлиги ёхуд таъминлаб турганлигини эътиборга олади.

Оталикни белгилаш ушбу Асослар кучга кирганидан кейин туғилган болаларга нисбатангина жорий этилади.

Насаби ота-оналарнинг биргаликда берган аризалари билан ёки суднинг қарори билан белгиланган болалар никоҳдаги кишилардан туғилган болалар сингари ота-оналарга нисбатан тегишли ҳуқуқ ва мажбуриятларга эгадирлар.

17-модда. Туғилишни қайд қилиш дафтарида ота-онанинг ёзилиши

Никоҳдаги ота ва она туғилишни қайд қилиш дафтарига улардан бирининг берган аризасига биноан боланинг ота-онаси деб ёзиладилар.

Ота-она никоҳда бўлмасалар, боланинг онаси кимлиги онанинг аризасига биноан ёзилади, отасининг кимлиги эса, боланинг отаси билан онаси биргаликда берган аризага биноан ёхуд суд қарорига мувофиқ ёзилади.

Никоҳда бўлмаган онадан бола туғилганда, агар ота-онанинг биргаликда берган аризаси ва боланинг отасини белгилаш тўғрисида суд қарори бўлмаса, туғилишни қайд қилиш дафтарида отаси ҳақидаги маълумот онанинг фамилиясига қараб ёзилади; боланинг номи ва отасининг номи онанинг хоҳишига биноан ёзилади.

Ушбу Асослар кучга кирмасдан олдин никоҳда бўлмаган шахслардан туғилган болаларга нисбатан гражданлик ҳолати актларини қайд қилувчи давлат органларида боланинг отаси кимлиги ўзини ота деб тан олган киши билан боланинг онаси биргаликда берган аризага биноан қайд қилиниб, боланинг туғилиш гувоҳномасига ҳам ота тўғрисида айнан шу маълумот ёзилади. Балоғатга етган кишиларга нисбатан уларнинг отаси кимлиги фақат уларнинг розилиги билангина ёзилиши мумкин. Бола ота-онаси биргаликда ариза бермаган бўлса, боланинг отаси кимлиги тўғрисидаги маълумот туғилишни қайд қилиш дафтарига ва туғилиш тўғрисидаги гувоҳномага ушбу модданинг учинчи қисмида белгиланган тартибда ёзилиши мумкин.

18-модда. Ота-оналарнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Ота билан она ўз болаларига нисбатан тенг ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга.

Ота-она ўз болаларини коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси руҳида тарбиялаши, уларнинг жисмоний ривожланиши, ўқиб илм олиши ва ижтимоий фойдали фаолиятга тайёрлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиши лозим.

Ота-она балоғатга етмаган, шунингдек балоғатга етган бўлсада, меҳнатга яроқсиз ва ёрдамга муҳтож болаларини боқиб туришга мажбур.

Балоғатга етмаган болаларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш ота-оналар зиммасидадир.

Ота-она қонунга ёки суд қарорига асосланмаган ҳолда болаларни ушлаб турган ҳар қандай шахсдан болаларни қайтариб беришни талаб қилишга ҳақлидир.

Ота-оналик ҳуқуқлари болаларнинг манфаатига хилоф равишда амалга оширилиши мумкин эмас.

19-модда. Ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилиш

Ота-она ёки улардан бири болаларини тарбиялашга доир бурчларини бажармаётганлиги ёки ўзининг ота-оналик ҳуқуқини суиистеъмол қилаётганлиги, болалар билан шафқатсиз муомалада бўлаётганлиги, ўзининг ахлоқсизлиги билан, жамиятга зид хулқ-атвори билан болаларга зарарли таъсир ўтказаётганлиги аниқланган тақдирда, шунингдек ота-она ичкиликбозликка ёхуд гиёвонликка муттасил берилиб кетган бўлса, ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилиниши мумкин.

Ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилиш тўғрисидаги ишлар давлат ёки жамоат ташкилотларининг, ота-онадан бирининг ёки болага тайинланган васий (мутасадди)нинг аризасига, шунингдек прокурорнинг даъвосига биноан кўрилади.

Ота-онанинг иккови ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган тақдирда, бола васийлик ва мутасаддилик органларининг қарамоғига топширилади.

Болага қараб туриши лозим бўлган шахснинг ихтиёрида боланинг қолдирилиши бола учун хатарли бўлган тақдирда суд болани ундан тортиб олиб, ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилиш тўғрисида ҳукм чиқарилиши ёки чиқарилмаслигидан қатъи назар уни васийлик ва мутасаддилик органлари қарамоғига топшириш тўғрисида қарор қабул қилиши мумкин.

Боланинг манфаатлари талаб қилса ва у асраб олишга берилмаган бўлса, ота-оналик ҳуқуқларининг тикланишига йўл қўйилади.

Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш ёки ота-оналик ҳуқуқларини тиклаш фақат суд қарори билангина амалга оширилади.

Ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум қилиш ота-оналарни болаларни таъминлаш мажбуриятидан озод қилмайди. Бола ота-онасидан олиниб давлат болалар муассасасига жойлаштирилган бўлса, суд болани таъминлаш учун керакли маблағни ота-онадан шу муассаса фойдасига ундириб бериши мумкин. Бу маблағнинг миқдори ушбу Асосларнинг 22-моддасида кўрсатилган доирада белгилаб берилади.

20-модда. Болаларнинг ота-оналарини таъминлашга доир мажбуриятлари

Балоғатга етган болалар меҳнатга яроқсиз ва ёрдамга муҳтож ота-оналарини таъминлашга мажбур.

Ота-оналар ота-оналик бурчларини бажаришдан бўйин товлаганликлари суд томонидан аниқланган тақдирда, болалар ўзларининг бундай ота-оналарини таъминлаш мажбуриятидан озод қилинишлари мумкин.

21-модда. Оиланинг бошқа аъзоларининг алимент мажбуриятлари

Балоғатга етмаган болаларнинг ота-оналари бўлмаса, бундай болаларни таъминлаш мажбурияти бошқа қариндош-уруғларига — бобосига, бувисига, акасига, опасига, шунингдек боланинг ўгай отасига ва ўгай онасига юклатилиши мумкин.

Балоғатга етмаган болаларни таъминлаш мажбурияти болаларни ўзининг доимий тарбиясига олиб, таъминлаб турган ва кейин уларни таъминлашдан бош тортган шахсларга ҳам юклатилиши мумкин.

Оиланинг меҳнатга яроқсиз ва ёрдамга муҳтож аъзолари, агар уларнинг эри ёки хотини, ота-онаси ёки балоғатга етган болалари бўлмаса, бундай оила аъзоларини таъминлаш мажбурияти набираларига, шунингдек ўгай ўғил ва қизларига юклатилиши мумкин.

Балоғатга етган меҳнатга яроқсиз ва ёрдамга муҳтож шахсларни таъминлаш мажбурияти илгари шу шахсларнинг доимий тарбиясида ва қарамоғида бўлиб келган кишиларга юклатилиши мумкин Иттифоқдош республикаларнинг қонунлари ушбу моддада кўзда тутилган таъминлаш мажбуриятлари келиб чиқадиган бошқача шартларни белгилаб беришлари мумкин.

22-модда. Алиментнинг миқдори

Балоғатга етмаган болаларнинг ота-оналаридан уларга ота-она даромади (иш ҳақи)нинг бир болага — тўртдан бир қисми, икки болага — учдан бир қисми, уч ва ундан кўп болага — ярмиси миқдорида алимент ундириб олинади.

Алимент тўлашга мажбур ота-онанинг балоғатга етмаган бошқа болалари бўлиб, ушбу моддада белгиланган миқдордаги алиментларни ундириб олинганида ўша болалар алимент олаётган болаларга қараганда моддий жиҳатдан камроқ таъминланиб қоладиган бўлса, шунингдек алимент ундирилаётган ота-она биринчи ёки иккинчи группа инвалид бўлган ҳолда, ёхуд болалар ишлаб турган ва етарли иш ҳақига эга бўлган тақдирда, мазкур алимент ҳиссасининг миқдорини суд камайтириши мумкин.

Агар болалар давлат ёки жамоат ташкилотининг тўлиқ таъминотида бўлса, суд алиментларнинг миқдорини камайтиришга ёки уни тўлашдан озод қилишга ҳақли. Болалар муассасаларига жойлаштирилган болаларни таъминлаш харажатлари болаларнинг ота-оналаридан ушбу моддада белгиланган доирада ўша муассасалар фойдасига ундириб олиниши мумкин.

Ота-онанинг иш ҳақига нисбатан ҳиссадаги алиментларни ундириб олиш мумкин бўлмаган ёки қийин бўлган айрим ҳоллар учун иттифоқдош республикаларнинг қонунлари балоғатга етмаган болаларга тўланадиган алиментларнинг миқдорини пул билан қатъий қилиб белгилаб қўйишни кўзда тутиши мумкин. Шу пулнинг миқдори ота-онанинг тахмин қилинган иш ҳақига (даромадига) асосланиб, юқорида баён қилинган қоидаларга мувофиқ белгиланади.

Балоғатга етмаган ва ёрдамга муҳтож бўлган меҳнатга яроқсиз болаларга ота-онадан алиментлар ундириш чоғида, шунингдек бундай болаларни таъминлашга маблағлар ундириладиган бошқа ҳолларнинг ҳаммасида алиментларнинг миқдори алиментлар ундирилаётган шахснинг ва шу алиментларни оладиган шахснинг моддий ва оилавий аҳволини ҳисобга олиб, қатъий миқдордаги пул билан белгиланади.

23-модда. Алиментларни тўлаш ёки ундириш тартиби

Алимент тўлашга мажбур бўлган киши алиментларни ихтиёрий равишда шахсан ўзи ёки ишлаб турган жойидаги маъмурият орқали тўлаб туради.

Корхона, муассаса, ташкилот маъмурияти алимент тўловчининг ёзма аризасига асосланиб, унинг иш ҳақидан (пенсияси, нафақаси, стипендияси ва шу кабилардан) ҳар ойда ушлаб қолиб, аризада кўрсатилган кишига тўлаб туради ёки почта орқали юбориб туради.

Алиментларни ихтиёрий равишда тўлаб туриш алиментларни ундириб олувчи кишини алиментларни ундириб бериш тўғрисида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиш ҳуқуқидан маҳрум этмайди.

24-модда. Бола асраб олиш

Фақат балоғатга етмаган болаларни ва уларнинг манфаатларини кўзлабгина бола асраб олишга йўл қўйилади.

Бола уни асраб олишни истаган шахснинг илтимосига биноан меҳнаткашлар депутатлари район ёки шаҳар Совети ижроия комитетининг қарори билан асраб олишга берилади.

Бола асраб олиш учун болани ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилмаган ота-онасининг розилик бериши, шунингдек асраб олинаётган бола ўн ёшга етган бўлса, шу боланинг розилиги ҳам талаб қилинади. Боланинг розилигини олиш тартиби иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

Ота-она болани тарбиялашда қатнашмаётган бўлса, бола мустасно тариқасида ота-онанинг розилигисиз бошқа кишига асраб олиш учун берилиши мумкин. Асраб олиш тартиби ва ота-онанинг розилигисиз болани асраб олишга бериш шартлари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

Никоҳда бўлган эр-хотиннинг иккови бола асраб олаётган бўлса, бундай ҳолда болани шу эр-хотиндан бирининг олиши учун иккинчисининг розилиги талаб қилинади. Эр-хотиннинг бири розилик бермаган тақдирда, иккинчиси мустасно тариқасида асраб олиши мумкин бўлган шартлар иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

Бола асраб олишнинг ҳақиқий эмаслиги ва асраб олишни бекор қилиш фақат суд тартибида белгиланади.

Бола асраб олиш қоидалари, асраб олишни ҳақиқий эмас деб топиш шартлари ва асраб олишни бекор қилиш шартлари, шунингдек бундай бекор қилишнинг оқибатлари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

25-модда. Бола асраб олганлар, асраб олинган болалар ва уларнинг қариндошларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Асраб олинган болалар ва уларнинг авлодлари бола асраб олган шахсларга ва шу шахсларнинг қариндошларига нисбатан, бола асраб олган шахслар ва уларнинг қариндошлари эса асраб олинган болалар ва уларнинг авлодларига нисбатан шахсий ва мулкий ҳуқуқ ҳамда мажбуриятлар жиҳатидан қон-қариндошларга тенглаштириладилар.

Асраб олинган болалар ўз ота-оналарига ва уларнинг қариндошларига нисбатан шахсий ва мулкий ҳуқуқларини йўқотадилар ва мажбуриятларидан озод қилинадилар. Болани бир киши асраб олган бўлса, асраб олган шахс эркак бўлгач тақдирда онанинг истагига биноан ёки асраб олган шахс аёл бўлган тақдирда отанинг истагига биноан шу ҳуқуқ ва мажбуриятлар сақланиб қолиши мумкин. Бола асраб олинганида балоғатга етмаган, боқувчисидан жудо бўлганлиги сабабли давлат ёки жамоат ташкилотларидан тегишли пенсия ёки нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлган болалар асраб олинган тақдирда ҳам шу ҳуқуқни ўзларида сақлаб қоладилар.

Бола асраб олувчиларнинг илтимосларига биноан улар туғилишни қайд қилиш дафтарига асраб олинганларнинг ота-онаси деб ёзиб қўйилиши мумкин.

26-модда. Васийлик ва мутасаддилик

Ота-онаси вафот этганлиги, ота-онаси ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум этилганлиги, ота-онасининг касаллиги ёки бошқа сабабларга кўра, ота-она қаровидан жудо бўлиб қолган ва балоғатга етмаган болаларни тарбиялаш учун, шунингдек, бундай болаларнинг шахсий ҳамда мулкий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун васий ва мутасаддилар тайинланади.

Бетоблиги сабабли ўз ҳуқуқларини мустақил равишда амалга оширишга ва бурчларини бажаришга қодир бўлмаган балоғатга етган кишиларнинг шахсий ва мулкий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун ҳам васий ва мутасаддилар тайинланади.

Васий ва мутасаддилар меҳнаткашлар депутатлари район, шаҳар, посёлка ва қишлоқ Советининг ижроия комитети томонидан тайинланади.

Васийлар ва мутасаддиларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, шунингдек васийлик ва мутасаддилик қоидалари иттифоқчи республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

IV. Бўлим

ГРАЖДАНЛИК ҲОЛАТИ АКТЛАРИ

27-модда. Гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш

Туғилиш, ўлиш, никоҳ тузиш, ажралиш, бола асраб олиш, оталикни белгилаш, исм, отанинг исми ва фамилиясини ўзгартириш гражданлик ҳолати актларини ёзиб қўювчи давлат органларида қайд этилиши керак.

28-модда. Гражданлик ҳолати актларининг қайд этилишига нисбатан низолашиш тартиби

Гражданлик ҳолати актларини қайд қилишдаги хатоларни тузатиш ва бу қайдларга ўзгартишлар етарлик асослар бўлган ва манфаатдор шахслар ўртасида низо бўлмаган тақдирда гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш органлари томонидан киритилади. Гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш органлари шу қайдларни тузатиш ёки ўзгартириш киритишни рад қилган тақдирда судга шикоят қилиниши мумкин.

Манфаатдор шахслар ўртасида низо бўлса, қайдлар суд қарорига асосланиб тузатиб ёзилади.

Қайдларни бекор қилишга фақат суд қарори билангина йўл қўйилади.

29-модда. Акт дафтарлари. Гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш қоидалари

Гражданлик ҳолати актларининг қайдларини ўзгартириш ва тиклаш тартиби, шунингдек гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш дафтарларининг формалари ҳамда шу дафтарлардаги қайдлар асосида бериладиган гувоҳнома формалари, акт дафтарларини сақлаш тартиби ва муддатлари тўғрисидаги асосий қоидалар СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади.

Гражданлик ҳолати актларини қайд қилиш қоидалари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

V. Бўлим

НИКОҲ ВА ОИЛА ТЎҒРИСИДАГИ СОВЕТ ҚОНУНЛАРИНИ СССРДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ АЖНАБИЙЛАРГА ВА ГРАЖДАНЛИГИ БУЛМАГАН ШАХСЛАРГА НИСБАТАН ҚУЛЛАНИШ. ЧЕТ ДАВЛАТЛАРНИНГ НИКОҲ ВА ОИЛА ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЛАРИНИ, ХАЛҚАРО ШАРТНОМА ВА БИТИМЛАРНИ ТАТБИҚ ҚИЛИШ

30-модда. Болаларнинг гражданлиги

Бола туғилган пайтда унинг отаси ҳам, онаси ҳам СССР граждани бўлса, бундай бола қаерда туғилганидан қатъи назар, СССР граждани ҳисобланади.

Ота-она турли давлатнинг граждани бўлиб, бола туғилган пайтда уларнинг бири СССР граждани бўлган тақдирда, башарти ўша вақтда ота-онадан бири СССР территориясида истиқомат қилиб турган бўлса, бундай ҳолатда бола СССР граждани деб ҳисобланади. Агар ўша вақтда ота-онанинг иккови СССРдан ташқарида истиқомат қилаётган бўлса, боланинг гражданлиги ота-онанинг келишуви билан белгиланади.

31-модда. СССРда совет гражданларининг ажнабийлар билан ва ажнабийларнинг бир-бирлари билан никоҳ тузиши

СССРда совет гражданлари ажнабийлар билан, шунингдек ажнабийлар бир-бирлари билан умумий асосларда никоҳ тузадилар.

Совет гражданларининг ажнабийлар билан никоҳ тузиши гражданликни ўзгартиришга сабаб бўла олмайди.

Ажнабий давлатларнинг СССРдаги элчихоналарида ва консулхоналарида ажнабийларнинг бир-бирлари билан тузган никоҳлари, агар бу шахслар никоҳланиш вақтида элчи ёки консулни тайинлаган давлат граждани бўлсалар, бундай никоҳлар ўзаро келишув шартларига асосан СССРда ҳақиқий никоҳ деб топилади.

32-модда. Совет гражданларининг СССР элчихоналари ва консулхоналарида никоҳ тузиши. СССР доирасидан ташқарида тузилган никоҳларнинг тан олиниши

СССР доирасидан ташқарида истиқомат қилаётган совет гражданлари никоҳни СССР элчихоналарида ёки консулхоналарида тузадилар.

Чет эллардаги СССР элчихоналари ва консулхоналарида никоҳ тузилганда ёки гражданлик ҳолатининг бошқа актлари қайд қилинганда манфаатдор шахслар қайси иттифоқдош республиканинг гражданлари бўлсалар, шу иттифоқдош республиканинг қонунлари татбиқ қилинади. Манфаатдор шахслар турли иттифоқдош республикаларнинг гражданлари бўлсалар ёки улар қайси республика граждани экани аниқланмаган бўлса, бундай ҳолда уларнинг келишувига биноан, улар ўзаро келишолмаса — актни қайд қилувчи мансабдор шахснинг қарорига биноан иттифоқдош республикалардан бирининг қонунлари татбиқ қилинади.

Совет гражданлари ўзаро ва совет гражданлари ажнабийлар билан СССР доирасидан ташқарида никоҳ тузилаётган жойнинг қонунида белгиланган никоҳ формасига риоя қилган ҳолда никоҳ тузган бўлсалар, бундай никоҳларнинг тан олинишига ушбу Асосларнинг 10 ва 15-моддаларидан келиб чиқадиган тўсиқлар бўлмаса, бу никоҳлар СССРда ҳақиқий деб ҳисобланади.

Ажнабийларнинг СССР доирасидан ташқарида тегишли давлатларнинг қонунларига биноан никоҳ тузиши СССРда ҳам ҳақиқий деб ҳисобланади.

33-модда. Совет гражданларининг ажнабийлар билан тузган никоҳларининг ва ажнабийларнинг СССРда бир-бирлари билан тузган никоҳларининг бекор қилиниши. СССР доирасидан ташқарида никоҳларнинг бекор қилинганлигининг тан олиниши

Совет гражданларининг ажнабийлар билан тузган никоҳлари, шунингдек ажнабийларнинг СССРда бир-бирлари билан тузган никоҳлари умумий асосларда бекор қилинади.

СССР доирасидан ташқарида тегишли давлатларнинг қонунларига биноан совет гражданлари билан ажнабийлар ўртасида тузилган никоҳлар бекор қилинган пайтда эр билан хотиндан лоақал бири СССР доирасидан ташқарида истиқомат қилиб турган бўлса, бундай никоҳларнинг бекор қилинганлиги СССРда ҳақиқий деб ҳисобланади.

(Давоми учинчи бетда).

НИКОҲ ВА ОИЛА ТЎҒРИСИДА ССР ИТТИФОҚИ ВА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ҚОНУНЛАРИНИНГ АСОСЛАРИ

(Боши 2-бетда).

СССР доирасидан ташқарида тегишли давлатларнинг қонунларига биноан совет гражданларининг ўртасида тузилган никоҳларнинг бекор қилинганлиги, агар бу никоҳлар бекор қилинганда эр-хотиннинг иккови СССР доирасидан ташқарида истиқомат қилиб турган бўлса, СССРда ҳақиқий деб ҳисобланади.

Ажнабийлар ўртасида тузилган никоҳлар СССР доирасидан ташқарида тегишли давлатларнинг қонунларига биноан бекор қилинганлиги СССРда ҳақиқий деб ҳисобланади.

34-модда. СССР доирасидан ташқарида истиқомат қилиб турган Совет граждани бўлган болаларни асраб олиш. СССР да ажнабийлар томонидан бола асраб олиш қоидалари

СССР доирасидан ташқарида истиқомат қилаётган Совет граждани бўлган болани асраб олиш СССР элчихонасида ёки консулхонасида расмийлаштирилади. Бола асраб олаётган шахс совет граждани бўлмаса асраб олиш учун иттифоқдош республиканинг шунга ваколатли органидан руҳсат олиши зарур.

Иттифоқдош республиканинг ваколатли органидан олдин руҳсат олиниб, сўнгра бола истиқомат қилиб турган территориядаги давлат органларида асраб олинган ва совет граждани бўлган боланинг асраб олинганлиги ҳам ҳақиқий деб ҳисобланади.

Совет граждани бўлган болаларни СССР территориясида ажнабийлар томонидан асраб олиш қоидалари иттифоқдош республикаларнинг қонунлари билан белгиланади.

35-модда. Никоҳ ва оила тўғрисидаги ССР Иттифоқи қонунларини ва иттифоқдош республикаларнинг қонунларини гражданлиги бўлмаган шахсларга нисбатан қўллаш:

СССРда истиқомат қилаётиб гражданлиги бўлмаган шахслар совет гражданлари билан умумий асосларда никоҳ тузадилар, ажраладилар, никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунлардан келиб чиқадиган ҳуқуқлардан фойдаланадилар ва шу қонунларда кўзда тутилган мажбуриятларни бажарадилар.

36-модда. Чет эл қонунларини ҳамда халқаро шартномалар ва битимларни татбиқ қилиш

Совет тузумининг асосларига хилоф бўлса, никоҳ ва оила тўғрисидаги чет эл қонунларини татбиқ қилиш ёки шу қонунларга асосланган гражданлик ҳолати актларини тан олиш мумкин эмас.

СССР иштироки билан тузилган халқаро шартномада ёки халқаро битимда никоҳ ва оила тўғрисидаги совет қонунларидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, бундай ҳолда халқаро шартнома ёки халқаро битим қоидалари татбиқ қилинади.

Иттифоқдош республика иштироки билан тузилган халқаро шартнома ёки халқаро битимда шу иттифоқдош республиканинг никоҳ ва оила тўғрисидаги қонунларида кўзда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, мазкур иттифоқдош республика территориясида ҳам ўша халқаро шартнома ёки халқаро битим қоидалари татбиқ қилинади.

12 АПРЕЛЬ–КОСМОНАВТИКА КУНИ

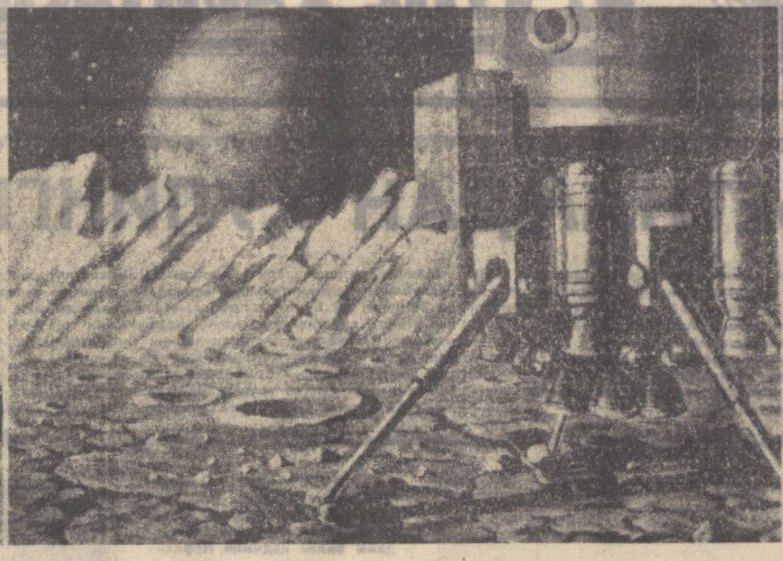

Суратларда (чапдан): 1. Москвада бунёд этилган фазогирлар ҳиёбони. 2. Учувчи космонавт Алексей Леоновнинг РСФСР рассомлар союзи залига қўйилган «Ойга қўнилган дастлабки минутларда» деб аталувчи расми. 3. СССР учувчи-космонавти Алексей Архипович Леонов барокамерада синовдан ўтказиляпти. Врачнинг аҳволингиз қандай деган сўроғига, у «аъло даражада» деб жавоб беряпти.

(ТАСС фотохроникаси).

ИНСОН ВА ФАЗО

Б. ПШЕНИЧНЕР,
СССР Фанлар академияси Бутуниттифоқ астрономия-геодезия жамиятининг ҳақиқий аъзоси

Инсон фазода! Бу дадил фикрнинг, орзу-хаёлнинг тарихи жуда ҳам узоқ. Антик даврларда бундай фикрлар фақат афсоналардагина учрар эди. XIX асрдан бошлаб эса планеталараро учишлар ҳақида илмий фантастика асарларида турли фаразлар баён этила бошланди. Фақат XX асрнинг бошларида «инсон фазога чиқиши мумкин» деган тахмин космонавтиканинг отаси бўлган Константин Циолковский томонидан илмий жиҳатдан асослаб берилди.

Асримизнинг ўрталарида Циолковский ғояларини амалга ошириш устида баъзи илмий тадқиқот институтлари, конструкторлик бюролари, корхоналар иш олиб бора бошладилар. Гарчи бу пайтда инсоннинг фазога учиши илмий жиҳатдан асосланган, техник имкониятлари очиб берилган бўлса-да, лекин уни амалга ошириш ҳамон орзулигича қолиб келаётган эди.

Фақат 1961 йилнинг 12 апрелидагина асрлар давомида хаёл қилиб келинган буюк фараз рўёбга чиқди: Инсон фазога илк қадам қўйди. Ўша кунларда журналистларнинг сон-саноқсиз ахборотлари ҳамда олимларнинг шарҳлари билан бирга, космонавтикага алоқаси бўлмаган жуда кўп кишиларнинг ҳам фикр-мулоҳазалари билдирилди. Ана шу фикр ва мулоҳазаларни ўқиб кўрганда, ҳамма мамлакатлар ва қитъаларнинг халқлари ҳам Гагариннинг жасоратига ўзларини шерикдек ҳис қилаётганлари сезилди. Чиндан ҳам ўша куни инсоният янада улғайди, камол топди, донолашди, қудратлироқ бўлди.

Ўз вақтида Константин Циолковский мана бундай деган эди: «Ер — ақл бешигидир, лекин умрбод бешикда яшаб бўлмайди». Биринчи совет ракета ва йўлдошларининг фазога парвози буюк олимнинг бу пайғамбарона сўзларини тўла тасдиқлади. 1961 йилнинг апрелида Гагариннинг 108 минут фазода бўлиши бизнинг нуқтаи-назаримизни кенгайтирди, қизиқиш ва идрокимизни Ер доирасидан ташқарига олиб чиқди.

Юрий Гагариннинг парвози космик фазони забт этишнинг қонуний бир зинаси бўлди. Ўша йилнинг ўзида Герман Титов «Восток-2» кемасида фазога чиқиб, бир кеча-кундуз давомида ер атрофида парвоз қилди.

Юрий Гагариннинг биринчи жасоратидан кейин орадан мана 7 йил ўтди. Бу давр ичида фазога кўплаб космонавтларимиз парвоз қилдилар. Учишлар бир неча кун давом этадиган бўлди, уларнинг программаси анча мураккаблашди, йўлдош кемаларнинг ўзи ҳам такомиллаштирилди.

Энди ишлар қандай давом этади? Маълумки, инсоннинг фазога чиқишини автомат зондлар таъминламоқда. Шуниси қизиқки, ҳозирги кунга келиб инсон билан машина биринчи марта ўз бурчларини алмашаётирлар. Инсон бутун тарих давомида ўзи бажара оладиган турли-туман операцияларни машиналарга «ўргатиб» келди. Ҳозирги яратилган автоматлар эса топширилган ишни ўз «устози»—инсонга нисбатан тезроқ ва сифатлироқ амалга оширмоқда. Бунга ҳисоблаш машиналарини мисол қилиб келтириш мумкин. Кемаларга ўрнатилган автоматлар ёрдамида олинган маълумотлар ҳисобига Ерни ўраб турган космик фазо ҳақидаги билимларимиз анча ўзгарди. Масалан, илгарилари кеманинг метеорлар билан тўқнашиб қолиш хавфи тўғрисида жуда кўп гапирилар эди. Ана шу тўқнашиш натижасида келиб чиққан бахтсизликлар ҳақида эса биз илмий фантастик романларда жуда кўп ўқиганмиз. Лекин 1958 йилда учинчи совет ер йўлдоши олиб борган ўлчовлар натижасида шу нарса маълум бўлдики, метеорлар хавфи анча муболаға қилиб юборилган экан. Бу фикрни кейинги космик учишлар ҳам тасдиқлади.

Фазони автоматлар ёрдамида тадқиқ қилиш ҳозирги кунда ҳам давом этмоқда. СССР «Космос» сериясидаги 200 дан ортиқ йўлдош станцияларни учирди. Бу ер йўлдошлари атмосферанинг физик шароитларини ва фазони комплекс равишда текширмоқда. Космик физиканинг йирик проблемалари «Электрон» станциялари ҳамда улкан «Протон» ер йўлдошлари ёрдамида ҳал этиляпти. 1966 йилдан бошлаб совет мутахассислари, кейин эса Америка олимлари томонидан кемаларни Ойга юмшоқ қўндириш амалга оширилди. Натижада автоматлар ёрдамида Ой табиати ва унинг «теварак-атрофи» ҳақида қимматли маълумотлар олинди.

Фазони тадқиқ қилишда автомат қурилмалардан фойдаланишнинг жуда катта имкониятлари борлигини 1967 йилда совет олимлари бутун оламга намойиш қилдилар. 18 октябрда планеталараро «Венера-4» станцияси биринчи марта шу пайтгача сирли ҳисобланиб келган сайёра сиртига етиб борди. Астрономлар 200 йил давомида телескоплар билан аниқлай олмаган бу муаммони станция асбоблари салкам икки соатда ўлчаб чиқди. Энди бутун жаҳон олимлари Венерага яқин атмосфера қатламининг физик хусусиятлари ҳақида экспериментал маълумотларга эгадирлар. «Космос-186» ва «Космос-188» орбитал космик аппаратларининг автоматик равишда бир-бирига уланиши ҳам жуда катта техник ютуқ бўлди. Бу синов Ер атрофида йирик орбитал станциялар яратиш истиқболларини очиб берди, зарур бўлганда ана шу станцияларга янги блоклар уланиши ҳам мумкин бўлади. Энди узоқ вақт ишлайдиган станцияларни автоматик юк ташувчи кемалар ёрдамида керакли нарсалар билан ҳамда янги-янги ходимлар билан таъминлаб туриш ҳам амалга оширса бўладиган ишлар қаторига кириб қолди.

Узоқ вақт яшайдиган орбитал станциялар яратиш ишидан жуда кўп фан намояндалари манфаатдордирлар. Масалан, астрономлар атмосферадан ташқаридаги обсерваторияда иш олиб боришни қанча-қанчадан бери орзу қилиб келяптилар. Чунки, атмосферадан ташқаридаги кузатувларга кундуз ва кечқурун ҳамда об-ҳаво инжиқликлари ҳалақит бера олмайди. Лекин энг муҳими, космик объектларни ҳамма спектрлар бўйича кузатиш имконияти туғилади. Қуёш — Ер проблемаларини атмосферадан ташқарида туриб тадқиқ қилиш ҳам илмий-амалий жиҳатдан жуда муҳимдир. Шунингдек, физиклар ва биологлар ҳам атмосферадан ташқарида ғоят қимматли илмий маълумотлар олишлари мумкин.

Бир томондан автоматик станциялар ёрдамида олинадиган маълумотларнинг сони ва сифати, иккинчи томондан эса инсоннинг атмосферадан ташқарида учишининг мураккаблиги ва қимматга тушиши фазони эгаллашнинг дастлабки йилларидаёқ ҳаёт олдига қуйидаги саволни кўндаланг қилиб қўйди: инсониятнинг космик фаолиятини «ақлли» автоматларни ишлатиш билангина чеклаб қўяқолса бўлмасмикин? «Космик эра»нинг биринчи ўн йиллиги воқеаларини таҳлил қилиб чиқиш — бундай катта соҳада инсон билан машинани бир-бирига қарши қўйиш тубдан нотўғри эканлигини кўрсатди. Ҳатто автомат қурилмалар ниҳоятда такомиллаштирилганда ҳам Инсон Коинотни очишда бевосита қатнашиши зарур. Бунинг жуда бўлмаганда қуйидаги учта сабаби бор.

Биринчидан, ҳар қандай «ақлли» автоматлар ҳам ўз иш программасини маълум чегара доирасидагина ўзгартира олади. Фақат тадқиқотчи инсонгина космик лаборатория бортида туриб, фавқулодда жараён ва ҳодисаларни ижодий ўргана олади ва изоҳлаб беради. Фақат экспериментаторгина программа ва методикани шароитнинг ўзгаришига мослаган ҳолда кенг доирада ўзгартира олади, машина эса буни қила олмайди.

Иккинчидан, кишиларни фақат қуруқ маълумотлар, «яланғоч фактлар», ҳужжатли фото ва кинокадрларгина қизиқтирмаётганини унутмаслик лозим. Инсон космик саёҳатлар таассуротини ўз туйғулари орқали тушунишга интилади. 1961 йилнинг апрелида фазога биринчи бўлиб парвоз қилган Юрий Гагарин дастлабки сўзини «Қандай гўзал манзара!» деб бошлагани ҳам бежиз эмас... Менга «космик» картиналарнинг биринчи виставкасини ташкил этишга тўғри келди. Бу кўргазмада атоқли совет олими Георгий Покровский ва фонтаст-рассом Андрей Соколов билан бирга космонавт-учувчи Алексей Леонов ҳам қатнашди. Очиқ фазога биринчи бўлиб чиққан космонавт-учувчи Алексей Леоновнинг натурадан чизган расмлари катта шуҳрат қозонганига ҳар қандай профессионал рассомнинг ҳам ҳаваси келди ўшанда. Кўп кишилар фазо жилвалари космонавт кўзи билан қандай акс эттирилганини кўриш учун бошқа шаҳарлардан Москвага келишди. Агар таъбир жоиз бўлса шундай дейиш мумкинки, ҳали Коинот ўз шоирларини, рассомларини кутиб етибди. Демак, космик учишлар инсон учун руҳий ва эстетик жиҳатдан ҳам муҳим роль ўйнар экан.

Учинчидан ва энг муҳими — инсоннинг атмосферадан ташқарига чиқиши башарият цивилизацияси янги поғонасининг муқаддимаси, бошланишидир. Буни асримизнинг тонгидаёқ Константин Циолковский башорат қилиб айтган эди. У, инсоннинг бора-бора эфирлар дунёсига макон қуриб, Қуёшни ўраб олишига ва ана шунда одамларнинг бойлиги миллиардларча марта ортишига ишонган эди.

Баъзи кишилар ушбу юқорида айтилган фикрларни ўқиб туриб, демак, аввало, Ернинг ўзидаги муаммоларни ҳал қилиб олиш, кейин эса космик фазони ўзлаштириш керак эди, дейишлари мумкин. Лекин космосга қилинаётган парвозлар ҳозирнинг ўзидаёқ ердаги ишларимизни яхши йўлга қўйишга(алоқа, метеорология, кема қатнови, табиий бойликларни қидириш кабиларга) катта ёрдам беряпти. Келажакда эса тағин ҳам янги-янги имкониятлар очилади. Ахир, фазо — энергия ва хомашёнинг туганмас манбаси эмасми! Бундан ташқари, инсоният фақат бугунги кун ҳақида қайғуриб эртаги кунни унутишга ҳаққи йўқ. Инсоният жамиятининг эртанги куни эса сўзсиз фазони эгаллаш ва ундан фойдаланиш билан боғлиқ.

Фазога юриш давом этмоқда. Автомат зондлар борган сари фазога ичкарироқ кириб бормоқда. Юрий Гагариннинг биринчи парвози мисли кўрилмаган қаҳрамонлиги ва янгилиги билан жаҳонни ҳайратга солган эди. Ҳозирги кунда эса шу нарсани қатъият билан айтиш мумкинки, Инсоннинг фазодаги фаолияти янада тез суръатлар билан илгарилайди. (АПН).

ҚОТИЛЛАР ЖАЗОЛАНСИН!

АМЕРИКА НЕГРЛАРИНИНГ РАҲБАРИ МАРТИН ЛЮТЕР КИНГНИНГ ЎЛДИРИЛГАНЛИГИ ТОШКЕНТ ЖАМОАТЧИЛИГИНИ ҒАЗАБЛАНТИРМОҚДА.

Республика Фанлар академиясининг Мажлислар зали. Тошкент жамоатчилигининг вакиллари. Америка негрларининг раҳбари Мартин Лютер Кингнинг ёвузларча ўлдирилганлигига ўз қаҳр-ғазабларини билдирмоқ учун 10 апрелда умумшаҳар митингига тўпланишди.

Мартин Лютер Кингнинг ўлдирилиши, — деди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов, — энг қабиҳ сиёсий жиноятдир. Бу жиноят империалистларнинг чин қиёфасини, уларнинг ваҳшиёна қиёфасини яна бир марта фош қилди. АҚШнинг ҳозирги ҳукмдорлари маънавий ва сиёсий жиҳатдан шармандаи-шармисор бўлганлигини ҳозир бутун дунё кўриб турибди. Улар ўзларини шарманда қилиб қўйдилар ва уларга адолатли жазо берилиши керак.

Мажлислар залида Америка негрларининг озодлик ва ҳуқуқий тенглик учун, империалист корчалонлар сурбетларча поймол этаётган чинакам демократия учун олиб бораётган ҳаққоний курашини ҳимоя қилиш тўғрисидаги гаплар жаранглаб эшитилди. Америка Ўзбекистондан олис бўлса ҳам, Мартин Лютер Кинг билан бир сафда борган кишилар республика меҳнаткашларига яқиндир. Америка халқининг шонли фарзанди, донги кетган ашулачи ва тинчлик учун атоқли курашчи Поль Робсон Тошкентни ўз дўсти деб атаган эди. Ўзбекистон пойтахти уни қучоқ очиб кутиб олди ва ҳаммага азиз бўлган ана шу арбоб танасининг рангига ҳеч ким эътибор бермади. Тошкент аҳолиси бошқа бир негрнинг, Америка коммунистлари ветерани, жасур ва заковатли киши Генон Уинстоннинг сўзларини зўр иштиёқ билан тинглади! Радио ва газеталар «Эркин» Америкада негрлар жазолангaнлиги тўғрисидаги мудҳиш хабарларни тарқатаётган бир пайтда кишининг қалби қаҳр-ғазаб билан тўлади.

— Америка негрларини, Америкадаги бутун меҳнат аҳлининг тинчлик учун актив курашаётган кишиларнинг ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қилиш—бизнинг бевосита интернационал бурчимиздир. Америка негрлари! Биз сизлар билан биргамиз! Совет кишилари ирқчилар ва озодлик душманларининг жиноятларини кескин суратда қораламоқдалар!

Совет маданиятининг таниқли арбоби, республика Ёзувчилар союзи правлениеси президиумининг раиси К. Н. Яшин шу сўзлари билан бутун залнинг фикрини изҳор қилди.

Африка вакили, Тошкент тўқимачилик институтининг студенти ва «Планета ёшлари» деган интернационал клубнинг президенти Кого Хезикия яхши ниятдаги барча кишиларнинг Америка негрлари кураши билан бирдам эканлиги тўғрисида гапирди. У жаҳон жандарми деган разил ролни ўз зиммасига олган ва инсоният тараққиётини қурол кучи билан орқага буриб юборишга уринаётган Америка империалистларини қоралади.

Электрон техника заводининг ишчиси А. Х. Каримов, Тошкент Давлат университети комсомол комитетининг секретари Р. Мамажонова, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги юридик комиссиянинг раиси, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа республика жамияти хотин-қизлар секцияси президентининг ўринбосари М. С. Восиқова, Тошкентдаги Олий партия мактаби ҳузурида очилган курсларнинг тингловчиси Б. Абдураҳмонов республика жамоатчилигининг қаттиқ талабини изҳор қилиб, озодлик душманлари жавобгарликка тортилсин, дедилар.

Якдиллик билан қабул қилинган резолюция Америка реакциясининг ҳуружларини қаттиқ қоралайди. Митинг қатнашчилари республика ва унинг пойтахти жамоатчилиги номидан АҚШ ҳукуматидан жабр-зулм ва босқинчилик сиёсатига чек қўйилсин, негрларга ҳам, ҳозирги кунда Америка ҳарбийлари ўз бебошлигини давом эттираётган мамлакатларнинг халқларига ҳам чинакам озодлик берилсин, деб қатъий талаб қилдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАЕРДАСИЗ ҲУЖУМЧИЛАР?

Футбол

Ўтган куни мамлакат шаҳарларида XXX футбол чемпионатининг учинчи тур мусобақалари бўлиб ўтди. У қуйидаги натижаларни берди: «Динамо» (Тбилиси) — «Локомотив» (Москва)—0:1, «Нефтчи» — «Динамо» (Киев)—0:0, «Шахтер» (Донецк)—«Динамо» (Минск) — 0:0, «Арарат» — «Спартак» (Москва) — 1:1, АСК (Ростов) — «Торпедо» (Москва) — 1:1, «Торпедо» (Кутаиси) — «Крилья Советов» — 0:0, «Қайрат» — МАСК (Москва)— 0:2, «Пахтакор»—«Динамо» (Москва) — 1:1, «Заря» — «Зенит» — 0:0, «Динамо» (Кировобод)—«Черноморец»—0:0.

● Уч турда 23 ўйин ўйналди: 26 тўп киритилди: бу жуда кам эмасми? ● «Нефтчи» рақиблар дарбозасига беш тўп киритиб, ўз дарбозасини «қуруқ» сақламоқда ● Сўнгги турда ҳужумчилар «ухлаб қолишди» деса бўлади: чунки 40 ҳужумчи 9 тўп киритибди, холос ● Чемпион ўзига келмаяпти: 2 ўйинда битта ҳам тўп уролмади ● Экс чемпионнинг ҳам аҳволи қониқарли эмас ● «Пахтакор» бўш келмаяпти, аммо дуранглар жонга тегди ● «Қайрат» оқсамоқда.

Энди ишқибозларнинг диққатини турнир жадвалига жалб этамиз:

КОМАНДАЛАР	Ў.	Т.	О.
1. «НЕФТЧИ»	3	5—0	5
2. «ДИНАМО» (М)	3	4—1	4
3. «ДИНАМО» (К)	3	2—0	4
4. «Заря»	3	1—0	4
5. «Арарат»	2	3—1	3
6. «Зенит»	2	2—0	3
7. МАСК	2	3—1	3
8. «Пахтакор»	3	2—2	3
9. «Торпедо» (М)	2	1—1	2
10. «Спартак» (М)	2	1—1	2
11. «Кр. Советов»	2	1—1	2
12. СКА (Р)	2	2—2	2
13. «Динамо» (Кр)	3	0—1	2
14. «Локомотив» (М)	2	1—2	2
15. «Динамо» (МН)	2	0—1	1
16. «Динамо» (Тб)	2	0—1	1
17. «Шахтер»	2	0—2	1
18. «Торпедо» (Кт)	2	0—2	1
19. «Черноморец»	2	0—4	1
20. «Қайрат»	2	0—3	0

«Пахтакор» билан пойтахтнинг «Динамо» командаси ўртасидаги учрашув стадионга йиғилган 50 мингга яқин томошабинни завқлантириб юборди. Гарчи тошкентликлар уч ўйинда учта Москва командаси билан учрашиб дуранг қилган бўлсаларда аммо ўзларининг етук футболчи бўлиб қолганликларини исботламоқдалар. Тўпни ишлашда, оширишда, рақибни алдаб ўтишда маҳорат Москва командалари ўйинчиларидан ортиқ бўлса ортиқки, аммо кам эмас. Аммо бир «касал» тузалмаяпти: у ҳам бўлса дарбоза олдида тез ва чаққонлик билан ҳаракат қилиш суръати сусайиб қоляпти.

Ўтган кунги ўйинда ярим ҳимоячи Равшан Юнусов томошабинларга жуда катта хурсандчилик бағишлаган бўлса, ўз дўстларига намуна кўрсатди. У ўйиннинг 51-минутида оширилган тўпни бир дақиқада қайта ишлаб, ўнглаб олди, ҳамда дарбозага яшин тезлигида йўналтирди: бутун дунёга донги кетган дарбозабон Яшин тўпни ушлаб қолиш уёқда турсин ерга йиқилиб қолди: тўпни ишлаш, уни дарбозага йўналтириш шунақа бўлади. Ўйин тамом бўлгач ҳам Равшан Юнусов киритган тўпнинг мунозараси трамвай ва автобусларда кенг муҳокама қилинди ва таҳсинга сазовор бўлди.

Ўйин жиддий ўтиши бошланиши биланоқ дарҳол сезилди. Ҳар иккала команда ҳужумчилари ҳам, ҳимоячилари ҳам ўйинга актив аралашиб кетишди. Штерн билан Шариповнинг спорт маҳорати ўсиб кетганлиги яна исботланди. Улар Численкога ўйин бермадилар, уни дарбоза олдига яқинлаштирмадилар. Бу эса меҳмонларнинг сал кўполроқ ҳаракат қилишларига олиб келди.

Ўйиннинг иккинчи ярми бошланиши билан меҳмонларнинг ҳужумчиси Маслов тўп киритиб ҳисобни очди. Бунда ҳимоячиларда ҳам, дарбозабон Любарцевда ҳам айб бор. Ҳимоячилар ҳужумчини штраф майдончасига яқинлаштириб юборган бўлсалар, Любарцев мўлжални тўғри ололмай томошабинден қараб қолди. Ҳисоб тенглашгач, меҳмонлар «Пахтакор» дарбозасини штурм қилдилар. Улар жон-жаҳдлари билан ҳисобни ўзгартиришга аҳд қилганликлари яққол сезилиб турди. Аммо ҳимоячиларнинг ва ярим ҳимоячиларнинг аниқ ҳаракат қилишлари ҳисобни оширишга имкон бермади.

Ўйиннинг охирида эса «Пахтакор» футболчилари ҳақиқий майдон эгалари бўлиб қолишди. Уларнинг кетма-кет қилган ҳужумларини қайтаришга ожизлик қилган меҳмонлар тўпни дуч келган томонга тепиб юборавердилар. Абдураимовнинг кетма-кет бурчакдан тепгач тўпи ҳам ёрдам бермади.

Яна дуранг.

В. МАҲКАМОВ.

КЎКЛАМ ОДИМЛАРИ

ЯНГИ ТОКЗОРЛАР

Соҳибкорлар Ўзбекистон тоғларига чиқдилар. Улар Чимён, Қурама, Туркистон тоғларининг ёнбағирларига кўплаб ток қаламчалари ўтқаза бошладилар. Баланд тоғлардаги қўриқ ерлар шампань виноси ва десерт винобоп узум берадиган токзорлар барпо қилиш учун энг яхши жойлардир. Бундай токларга тоғ иқлими ҳам, тупроқ ҳам жуда қулай.

Республикамизда токзорлар яна бир неча минг гектар кенгаяди. Тоғларга жаҳонда донг таратган рислинг, каберне, гулжаи ток қаламчалари ўтқазилмоқда.

ДАЛАЛАР ЯМ-ЯШИЛ

Ўзбекистон жанубидаги Сурхондарё областининг хўжаликларида картошка далалари кўм-кўк бўлиб қолди. Қишда экилган эртаги картошка туга бошлади.

Республикамиздаги ихтисослаштирилган илғор колхоз ва совхозлар тажрибасидан қишда экилган картошка баҳорда экилганига қараганда бир ярим баравар кўпроқ ҳосил бериши маълум бўлди. Сурхондарё хўжаликлари ҳар гектар ердан 12.15 тоннадан эртаги картошка қазиб олмоқдалар.

ЛУБКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Пойтахт области лубкорлари каноп эка бошладилар. Оққўрғон ва Юқори Чирчиқ районининг механизаторлари юзлаб гектар майдонга каноп уруғи қададилар. Бу йил каноп экиладиган барча майдонга экин экиш олдидан ўғит солинади.

Лубкорлар канопзорларнинг тўртдан бир қисмида янги агрономия усулини жорий этдилар. Экин қатор оралари 45 сантиметр бўлади. Бу усулни Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг бош агрономи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати С. Пак тавсия қилди. Каноп уруғи шу схемада жойлаштирилганда поялар тиккасига ўсади. Ҳосил одатдагидан анча мўл бўлади. Тикка ўсган поялар машиналар билан ўриб олиш учун қулайдир.

ҒАРБИЙ ЕВРОПАДАГИ ТИНЧЛИКСЕВАР КУЧЛАРНИНГ ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИ

●

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ ВЬЕТНАМДАГИ АГРЕССИЯНИНГ ТЎХТАТИЛИШИНИ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДА

●

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИНИНГ ИРҚЧИЛАРИГА ҚАРШИ ҒАЛАЁНЛАР КУЧАЙМОҚДА

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВЬЕТНАМДАН ҚЎЛИНГНИ ТОРТ!

Тинчликни Ҳимоя Қилиш Совет комитети, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги комитети ва Вьетнамни қўллаб-қувватловчи Совет комитети президиумларининг Москвада ўтказилган қўшма мажлиси Американинг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатиш учун курашаётган халқаро ва миллий ташкилотлар вакилларининг Стокгольмда бўлиб ўтган фавқулодда маслаҳат кенгашининг якунларига бағишланди.

Мажлис қатнашчилари Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг 3 апрелдаги баёнотида айтилган ва Вьетнам проблемасини тезликда ҳал этишга қаратилган ҳаққоний позициясини тамомила қўллаб-қувватлаганликларини билдирдилар. Улар АҚШ ҳукуматининг Вьетнам демократик Республикасини бомбардимон қилишни ва ВДРга қарши бошқа уруш ҳаракатларини тамомила ва сўзсиз тўхтатишига эришиш, Американинг барча қуролли кучларини ва унинг иттифоқчиларига қарашли қўшинларни Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиш, Вьетнам халқига ўзининг ички ишларини ҳал этиш ҳуқуқи берилишига эришмоқ учун барча мамлакатлардаги демократик жамоатчиликнинг, яхши ниятдаги барча кишиларнинг актив ва қатъий ҳаракатларини янада кенг авж олдириш мутлақо зарур эканлигини таъкидладилар. (ТАСС).

ЭРОНДА биринчи металлургия заводига пойдевор қўйилди. Бу корхона Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қадимий Исфаҳон шаҳри яқинида қад кўтаради. Заводга пойдевор қўйилиши муносабати билан қурилиш майдончасининг марказида гранит постаментга 35 тонналик яхлит темир рудаси ўрнатилди. Чапдаги суратда Совет—Эрон дўстлиги шарафига ўрнатилган ана шу 35 тонналик яхлит темир рудаси тасвирланган. Унинг тагига олтин плита қўйилган.

Л. Вартанян фотоси.
[ТАСС фотохроникаси].

БУГУНГИ УЛАН-БАТОР. Яқинда Монголия пойтахтининг марказида Ленин проспектида янги, барча қулайликларга эга бўлган «Баян-гол» меҳмонхонаси қурилди.

Монцамэ—ТАСС фотоси.

ПЕНТАГОННИНГ ЧОРАЛАРИ

ВАШИНГТОН, 10 апрель. (ТАСС). АҚШ мудофаа министрлиги Вашингтоннинг икки фронтда, бир томондан Вьетнамда ва иккинчи томондан, Америка шаҳарларидаги негр аҳолиси яшайдиган жойларда уруш олиб бориши АҚШнинг стратегик резервларини тугатиши мумкинлигидан ташвишланмоқда, деб ёзади «Вашингтон пост» газетаси.

Кейинги кунларда Вашингтон, Чикаго, Балтимор ва бошқа шаҳарларда негр аҳолиси ғалаёнларини бостириш учун АҚШ ҳукумати полицияга ёрдам бериш мақсадида мунтазам армия ва миллий гвардия солдатларидан 55 мингдан ортиқ кишини юборишга мажбур бўлди.

«Вашингтон пост» газетасининг мухбири Дейвид Гофманнинг Пентагондан олган маълумотларига кўра, АҚШнинг стратегик резервида ҳозирги вақтда ҳаммаси бўлиб 20 минг солдат қолди. Американинг бошқа шаҳарларида ёки чет элларда фавқулодда ҳолат юз берган тақдирда дарҳол шу солдатлардан фойдаланиш мумкин. Миллий мудофаа системасида вужудга келган мана шу тангликни қандай бўлса ҳам йўқотиш мақсадида мудофаа министрлиги 12 штатда ва Колумбия округида миллий гвардия сафларига ҳақиқий хизматга чақириқ эълон қилди. Ҳаммаси бўлиб миллий гвардиянинг 3 минг солдати шай қилиб қўйилди.

«Вашингтон пост» газетасининг ёзишича, «ички тартибсизликлар» туфайли юз берган одатдан ташқари вазиятга жавобан ҳарбий тайёргарликни кучайтириш йўлида кўрилаётган бундай тадбирлар Америка Қўшма Штатлари тарихида ҳеч қачон бўлган эмас.

МАРТИН ЛЮТЕР КИНГНИНГ ДАФН ЭТИЛИШИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). 9 апрелда Атлантда Америкадаги негр халқининг раҳбари Мартин Лютер Кингни дафн этиш маросими ўтказилди. Унинг ўлдирилиши бутун дунёни қаттиқ ғазаблантирган эди.

Неча ўн минглаб кишилар, асосан негрлар Кинг билан сўнгги марта видолашмоқ учун черков атрофидаги кўчаларга тўпланишди. Уларнинг кўпи узоқ шаҳарлардан келишди.

Жаноза ўқилгандан кейин Кингнинг жасади солинган тобут фермерларнинг хачир қўшилган аравасига қўйилди. Кинг камбағалларнинг Вашингтонга қиладиган юриши вақтида хачирлар қўшилган ана шундай бир неча аравадан фойдаланиш ниятида эди. «Камбағаллар юриши» шу ойнинг охирига мўлжалланган эди.

Дафн маросими қатнашчилари Кинг ўқиган Морхауз коллежига қараб йўл олдилар.

Мартин Лютер Кинг негрларнинг Атлантдаги «Саут вью» қабристонига дафн этилди. Қулдорлик даврида қора танли қуллар шу қабристонга дафн этилар эди. Қўшма Штатларда қулчилик расман тақиқланган бўлса ҳам Американинг қора танли граждданлари шу вақтгача тўла озодликка эришган эмаслар. Мартин Лютер Кинг уларни озод қилиш ва бутун дунёда тинчлик ўрнатиш учун ўз жонини фидо қилди.

НЕГРЛАРНИНГ ҚАҲР-ҒАЗАБИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Негрларнинг оммавий ҳаракатларини бостириш учун маҳаллий полициячилардан ташқари, АҚШ қуролли кучларининг салкам 22 минг солдати ва миллий гвардиянинг 30 мингдан ортиқ солдати Американинг 90 шаҳрига юборилди. Ғалаёнлар натижасида кечаги кунгача 30 киши ҳалок бўлди, икки мингдан ортиқ киши ярадор қилинди, қамоққа олинганлар сони 8.900 кишига етди. Вашингтонда вазият ҳозирда ҳам кескин тус [illegible]ган. Бу шаҳарда 8 апрель кечқурун яна комендантлик соати жорий қилинди.

Вашингтон яқинидаги Балтимор шаҳрида негрлар яшаб турган даҳада бомбалар портламоқда. 11 мингга яқин солдат кўздан ёш оқизадиган газлардан фойдаланиб, Балтимор кулбаларида яшовчиларнинг ғалаёнини бостиришга уринмоқда.

АҚШдаги ҳукмрон доиралар кейинги тўрт кун ичида негрларнинг бутун АҚШга ёйилган қаҳр-ғазаби тўлқинидан жуда қўрқиб қолдилар. Ҳукмрон демократик партиянинг раҳбари сенатор Мэнсфилд «мамлакатни соғломлаштиришни таъминлайдиган» чораларни кўришга чақирди. У конгресс вакиллар палатасига мурожаат қилиб, гражданларнинг ҳуқуқлари тўғрисида илгари сенатда қабул қилинган қонун лойиҳасини тасдиқлашга даъват этди. Бу қонун негрларнинг оқ танлилар яшайдиган даҳаларга кўчиб жойлашишлари учун имконият туғдирган бўлур эди, — деди у.

Ҳукумат бундай чора ёрдамида негрларни бирмунча тинчитмоқчи бўлади. Аммо маҳаллий газеталар ана шу қонун лойиҳаси ҳеч нарсани ўзгартирмайди, чунки кулбаларда яшовчи кишиларнинг оқ танлилар истиқомат қиладиган даҳаларга кўчиб жойлашиш учун маблағлари йўқ, деб эътироф қилмоқда.

Айни вақтда ҳукумат «кўчаларни хавф-хатардан холи қилиш» тўғрисидаги қонунни конгрессда тасдиқлатиб олиш учун ҳаракат қилмоқда. Бу қонун полициянинг ғалаён кўтарган негрлардан қасос олиши учун унинг ҳуқуқларини янада кучайтиради. Республикачилар партиясининг сенатдаги раҳбари ўринбосари Томас Кичел АҚШдаги негр аҳолиси олдида турган проблемаларни ҳал этмоқ учун «узоқни кўзлайдиган» чоралар кўриш лозим, деб эътироф қилди. Аммо у, аввало, «қонун бузувчиларни жазолаш», яъни ҳозирги вақтда негрлар ғалаёнида қатнашаётган кишиларни жазолаш керак, деди.

Кейинги кунлардаги воқеалар шуни кўрсатдики, полиция, миллий гвардия ва қўшинлар негрларни бостиришга қодир бўлса ҳам, бу вақтинчали бир тадбир, холос. Американинг негрлар яшайдиган даҳаларида миллионларнинг қаҳр-ғазаби ҳали ҳам авж олмоқда.

АҚШда жиноятлар йил сайин ўсмоқда. Суиқасдлар ва таланчиликлар Американинг ҳақиқий башарасини кўрсатадиган белги бўлиб қолди.

(Газеталардан).

Бўйи йил сайин ўсади-я.

Америка ҳарбийларининг Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилишни тўхтатиш тўғрисидаги баёнотлари иккиюзламачиликдан бўлак нарса эмас.

(Газеталардан).

Қўш қўллаб.

В. НИКИШИН чизган расмлар.

Изоҳли телеграмма

ҒАРБДА ТИНЧЛИК ИСТЕҲКОМИ

Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихт шу йил 8 апрелда ГДРнинг социалистик конституцияси учун умумхалқ овоз бериш натижаларини эълон қилди, 1968 йил 9 апрелдан янги конституция кучга кирди.

(Телетайп лентасидан)

Шу йил 6 апрелда Германия Демократик Республикасининг аҳолиси янги социалистик конституция учун овоз берди. Овоз беришда иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлган 12 миллион 208 986 граждандан 11 миллион 536 803 киши, яъни сайловчиларнинг 94,49 проценти конституциянинг қабул қилинишини ёқлаб чиқди.

Германия Демократик Республикасининг янги конституцияси учун умумхалқ овоз бериши бошланмасдан илгариёқ бутун дунёда бу хусусда кўплаб баёнотлар эълон қилинди: янги конституция немислар диёрида социализм қуришга қаратилган программа деб баҳоланди. ГДРнинг янги конституциясида барча демократик ҳуқуқлар қонун тусини эгаллаган бўлиб, оддий гражданларнинг фақат парламент ва маҳаллий ҳокимият органларига сайлаш ва сайланишда қатнашишларинигина эмас, балки барча ишлаб чиқариш масалаларини муҳокама қилишда, заводлар, муассасалар ва қишлоқ хўжалик кооперативларида кундалик фаолиятни бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқлари ҳам таъминлангандир.

Германия Демократик Республикасининг янги конституцияси умумхалқ овоз бериши йўли билан қабул қилинганининг ўзи ҳам немислар диёрида ҳақиқий демократия қайси тузум томонидан барқарор қилинаётганини яққол кўрсатиб турибди. Маълумки, иккинчи жаҳон урушидан кейин икки қисмга бўлинган Германия тупроғида икки хил давлат — шарқда Германия Демократик Республикаси билан биргаликда ғарбда Германия Федератив Республикаси ҳам мавжуддир. Германия Федератив Республикаси ҳукумати эса мамлакатни демократик асосларда бирлаштириш, иккинчи жаҳон уруши қолдиқларини бартараф этиш ва Европада тинчликни мустаҳкамлаш сиёсатини юргизиш ўрнига Европа чегараларини қайта кўриб чиқиш, Германия Федератив Республикаси территориясини бошқа суверен давлатлар территорияси ҳисобига кенгайтириш, бундесверни қирғин келтирувчи атом қуроли билан таъминлаш тадбирларини амалга оширмоқда.

Ана шундай бир пайтда Германиянинг шарқий қисмида — мамлакат тарихида биринчи марта социалистик тузум ўрнатилган Германия Демократик Республикасида тинчлик, демократия, социализм ғояларининг тантана қилиши учун барча имкониятларни очиб берадиган, немис гражданларининг тинч, ижодий меҳнат қилиш ҳуқуқини таъминлайдиган ва Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган социалистик конституция қабул қилинди. Янги конституцияни ёқлаб Германия Демократик Республикасидаги овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган гражданларнинг 94,49 проценти овоз берди. Бу ҳол Ғарбдаги реваншчиларга, иккинчи жаҳон уруши даврида ёстиғи қуритилмаган нацист жаллодларга сира ҳам хуш келмаяпти. Улар Германия Демократик Республикасининг ўз қўни-қўшниларини ҳурмат қилиш, тинч-тотув яшаш ва босқинчилик урушларига йўл қўймасликка қаратилган сиёсатига ўзларининг агрессив планларини қарама-қарши қўймоқдалар. Ғарбий Германияда кейинги пайтда авж олиб кетаётган неонацизм ҳаракати бунинг яққол мисолидир. Асосан иккинчи жаҳон уруши даврида нацистларга малайлик қилган каллакесарлардан ташкил топган национал-демократик партия ҳозир Ғарбий Германиянинг чегаралари қайта кўриб чиқилиши ва бундесвер ихтиёрига атом қуроли топширилишини талаб қилмоқда.

Лекин Ғарбий Европада Германия Демократик Республикаси каби тинчлик истеҳкомлари мавжуд экан, бундай каллакесар реваншчи унсурларнинг режалари пучга чиқиши турган гап. Чунки Германия Демократик Республикаси немис халқи зиммасига Потсдам битимларига биноан юкланган мажбуриятларни — милитаризм ва нацизмни, таг-томири билан йўқотиш ишини амалий иш деб билади. Шунинг учун ҳам Германия Демократик Республикаси гражданлари якдиллик билан қабул қилган янги социалистик конституция Ғарбий Европадаги барча тинчликсевар кучлар учун йўлчи юлдуз бўлиб хизмат қилади.

Б. ЮСУПОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг халқаро шарҳловчиси.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳавонинг очиқ бўлиши, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Бухоро областининг яйловларида секундига 10-15 метр тезликда шамол эсиши, чанг-тўзон кўтарилиб, бўрон бўлиши кутилади. 18-23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ёғингарчилик бўлмайди, 20-22 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

Космонавтика куни

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Космос ҳақида куйлаймиз, 9.30 — Қўшиқлар, 9.50 — Тожик тилида эшиттириш, 10.10 —Эстрада куйлари, 11.15—«Инсоннинг бурчи, жасорати, юксак фазилати ҳақида» (русча), 11.25 —Италия қўшиқлари, 12.15 — «Замондошларимиз» (адабий эшиттириш), 13.30 — «Узоқ планеталарга» (концерт), 16.10—Музикали соат (ёшлар учун), 16.50—«Правда» газетасининг обзори, 17.00—Татар куйлари, 18.00 — Илмий атеистик темаларда эшиттириш, 18.10—Т. Содиқов романслари, 19.20 — «Ўзбекистон жонажон ўлкам» (концерт), 20.00—Кремль Съездлар саройидан Космонавтика кунига бағишланган тантанали мажлис олиб эшиттирилади. 21.30 —«Ижтимоий меҳнатни социалистик асосда ташкил этиш», 22.20—Нодир ёзувлар, 22.40—А. Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. М. Ҳакимов, «Навоий ва халқ ижоди».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

Бугун—Космонавтика куни

17.55 — **Кўрсатишлар программаси,** 18.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10—**Космосга йўл** (Космонавтика кунига бағишланган эшиттириш). 19.20— **Телеянгиликлар.** 19.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — **Мамлакатнинг энг кучли теннисчиларининг баҳорги турнири.**

Ўзбек тилида: 19.00 — **Жасур Петянинг саргузашти,** (болалар учун). 19,25—**Суръат ва сифат.** 19.45—**Концерт.** 20.25 — **Осмонни забт этаётганлар** (бадиий фильм). 22.05 — **Танишинг—ёш ижрочилар** (рус тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

Рус тилида: 20.00 — **Эстрада қўшиқлари фестивали,** 21.40 — **Ер—Космос—Ер** (телефильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 12/IV да **Корсар,** 13/IV да **Марварид қидирувчилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/IV да **Аяжонларим,** 13/IV да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/IV да **Равшан ва Зулхумор,** 13/IV да **Уғил уйлантириш.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Ургатилган шерлар аттракциони, ўргатувчи — Борис Денисов, РСФСР да хизмат кўрсатган артист Борис Вяткин иштирок этади.**

КИНО

Анна Каренина (кенг форматли икки серияли фильм)—САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15 ва 9.00 да).

Эркак ва аёл — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Голгофа — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 2 да, кеч 6,8 да).

Икки дил достони (кундуз соат 1.20 минутда, кеч 8.10 минутда, ўзбек тилида), **Қасос** (кундуз ва кечқурун): —НАВОИЙ номли.

Умид қирғоғи,—«ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Кавказ асираси—«МОСКВА (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4 ва кеч 9.40 минутда).

Фантомас (эрталаб соат 11.45 ва кундуз 3,15 минутда), **Умид қирғоғи** (кеч соат 6.45, 8.30 ва 10 да): «ЧАЙКА».

1-«КРУПНОПАНЕЛЬЖИЛСТРОЙ» ТРЕСТИГА
дурадгорлар, бетончилар, монтажчилар, арматурчилар, пайвандчилар, сувоқчилар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Қурилиш поездида ўз ишини тугатган ишчилар шартнома тузган тақдирда турар жой билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар Самарқанд Дарвоза кўчаси, 58 уй, кадрлар бўлими (9, 11, 15, трамвайларнинг, 11, 12, 48, 32, 34, 36 автобусларнинг, 12 троллейбуснинг «Оқтепа» бекати).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРДА ИШЛАШ УЧУН

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: паталогик анатомия физиклари, микробиология, суд медицинаси, ўсмирлар ва болалар гигиенаси, меҳнат гигиенаси, педиатрия ва санитария факультетларининг акушерлик-гинекологияси, қулоқ, томоқ, бурун, сил касалликлари, терапевтика стомотологияси, ортопедия стомотологияси, хирургия стомотологияси (профессор, фан доктори), жисмоний тарбия (доцент, фан кандидати).

нормаль анатомия кафедра профессорлари;

кафедра доцентлари: сиёсий иқтисод, фалсафа, физика, биохимия, органик химия, ноорганик химия, биология, микробиология, эпидемология, болалар касаллиги пропедевтикаси;

кафедра катта ўқитувчилари, тиллар (3 ўрин), фалсафа;

кафедра асистентлари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод (2), биология, микробиология, биохимия, органик химия (2), ноорганик химия (2), нормаль анатомия (3), паталогик физиология, гистология, жисмоний тарбия (даволаш физкультураси бўйича), фармакология рентгенология ва медицина радиологияси (2), умумий (3), гигиена (2), овқатланиш гигиенаси (2), болалар касаллиги пропедевтикаси, хирургия касалликлари, педиатрия факультети (2), оператив хирургия топографик анатомия билан (3), даволаш факультети терапияси (2), сил (3), тери — венерология касалликлари (2), социал гигиена ва соғлиқни сақлашни ташкил қилиш (2) асаб касалликлари (2), санитария факультетининг ички касалликлари, кўз касалликлари (2), қулоқ, томоқ бурун касалликлари (2), болалар касалликлари, педиатрия факультетининг юқумли касалликлари, терапевтика стомотологияси (2), ортопедия стомотологияси (2), хирургия стомотологияси;

жисмоний тарбия кафедраси ўқитувчилари (9);

институт қошидаги марказий илмий тадқиқот лабораторияси катта илмий ходимлари морфология ва гистохимия бўлимлари бўйича (патанат ва гистохимик), биохимия бўлими бўйича (иммунолог ва биохимик), цитометрия ва электрон микроскопия бўлими бўйича; функциональ диагностика лабораторияси бўйича (биохимик ва иммунолог), биофизик лаборатория бўйича (3).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳар, 33, Карл Маркс кўчаси, 103-уй.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Уз вақтида қариндош, дўст ва танишларингизни

1 МАЙ БАЙРАМИ БИЛАН ТАБРИКЛАШНИ ЁДИНГИЗДАН ЧИҚАРМАНГ

ЭСЛАТИБ УТАМИЗКИ сизнинг юборадиган ҳурмат белгингизни ўз вақтида топширилиши ўзингизга боғлиқ. Табрик хатлари, открытка, бандерол, посилкаларни сўнгги кунларга

ҚОЛДИРМАНГ.

Уларни 15 апрелгача алоқа бўлимларига топширишингизни сўраймиз.

15 апрелдан сўнг уларни ўз вақтида етказиб беришга гарантия бермаймиз.

20 АПРЕЛДАН 24 АПРЕЛГАЧА ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИНИ ВА ФОТОТЕЛЕГРАММАЛАРНИ ИМТИЁЗЛИ ТАЪРИФДА

(одатдагидан 50% арзон ҳақ билан)

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Етказиб бериш куни кўрсатилган табрик телеграммалари фақат 24 апрелгача

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

24 апрелдан сўнг топширилган табрик телеграммаларини ўз вақтида етказиб беришга гарантия берилмайди.

Адреслар аниқ ва тўла ёзилиши ҳамда алоқа бўлими кўрсатилиши керак.

УЗБЕКИСТОН ССР АЛОҚА МИНИСТРЛИГИ.

Тошкент «Учқун» тўқимачилик галантерия фирмаси коллективи фирма директори, И. Ш. Шодибековга акаси шахсий пенсионер, КПСС аъзоси

Юсуп ШОДИБЕКОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62 Самарқанд 31972 Термиз 23—27 Фарғона 41—88, Урганч 34—55

Б. № — 86. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 08309.